

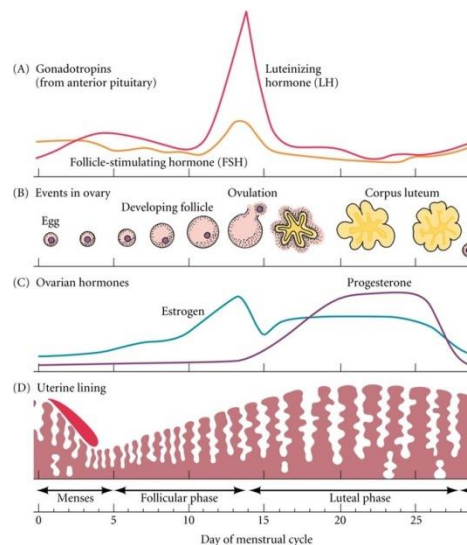
Ondersteuning van de luteale fase

Medisch Centrum Kinderwens

Inleiding

Deze informatiefolder is bedoeld om u meer uitleg te geven over de achtergrond en de verschillende vormen van ondersteuning van de luteale fase na IUI, IVF/ICSI en bij een cryocyclus. De luteale fase is de 2^e helft van de cyclus, dus de periode van ovulatie (of punctie) tot aan de volgende menstruatie.

Progesteron is een hormoon dat na de ovulatie geproduceerd wordt door het restant van het eiblaasje, het zogenaamde gele lichaam. Dit hormoon is nodig voor het in stand houden van het baarmoederslijmvlies (endometrium). De eierstok produceert progesteron tot 10-12 dagen na de ovulatie. Daarna daalt de progesteronspiegel en wordt het slijmvlies afgestoten (=menstruatie). Indien een zwangerschap ontstaat, blijft de eierstok progesteron produceren en komt er geen menstruatie. Progesteronproductie wordt gestimuleerd door een ander hormoon, het LH (afkomstig uit de hersenen) of hCG (zwangerschapshormoon).

IVF- of ICSI-behandeling

Uit onderzoek is gebleken dat door de hormonale stimulatie bij IVF/ICSI het slijmvlies te vroeg wordt afgestoten. Er volgt dan een (te vroege) menstruatie waardoor de zwangerschapskans is verminderd. De oorzaak hiervan is een snelle daling van het progesteron. De eierstokken produceren progesteron zolang hCG (uit de Ovitrelle® injectie) aanwezig is. Dit is tot ongeveer 5 dagen na de punctie. Daarom is het nodig om daarna ondersteunende medicatie te geven. Dit kan op verschillende manieren:

1. extra hCG toe te dienen. De eierstokken blijven dan voldoende progesteron produceren.
2. toedienen van progesteron zelf.

IUI-behandeling

IUI-behandelingen kunnen plaatsvinden in de natuurlijke of in de gestimuleerde cyclus. Wanneer er geen hormonale stimulatie wordt gegeven is er geen reden om de luteale fase te ondersteunen. Dat geldt ook voor behandelingen waarbij alleen Ovitrelle® wordt toegediend.

Wanneer u een IUI-behandeling ondergaat in de gestimuleerde cyclus is er alleen een reden voor ondersteuning van de luteale fase als de periode tussen eisprong en de daaropvolgende menstruatie korter is dan 10 dagen.

Behandeling met cryo embryo's

Cryobehandelingen kunnen plaatsvinden in de natuurlijke of in een kunstmatige cyclus. Wanneer er geen hormonale stimulatie wordt gegeven is er geen reden om de luteale fase te ondersteunen. Dat geldt ook voor behandelingen waarbij alleen Ovitrelle® wordt toegediend. Een uitzondering hierop is wanneer de periode tussen de eisprong en de daaropvolgende menstruatie korter is dan 10 dagen. Dan is het gebruik van ondersteuning in de luteale fase wel aan te raden. Wanneer u wordt behandeld met een substitutieschema verwijzen wij u naar de folder : 'Informatie embryotransfer'.

Welke medicatie?

hCG

hCG is zwangerschapshormoon. Zoals hierboven uitgelegd heeft dit dezelfde werking als LH. hCG zorgt ervoor dat de eierstok progesteron blijft produceren. hCG wordt toegediend als injectie: 1x daags een onderhuidse injectie op de 4^e, 6^e en 8^e dag na de IVF/ICSI-punctie (of op de 2^e, 4^e, 6^e en 8^e dag na ovulatie in geval van IUI- of cryobehandeling). Het nadeel van deze methode is dat er een hoger risico bestaat op het ontwikkelen van een overstimulatie bij IVF- of ICSI-behandelingen. Daarom heeft deze methode niet onze voorkeur. U kunt met uw behandelaar bespreken of deze methode voor u een optie is. Indien u kiest voor hCG is het belangrijk om te weten dat u een zwangerschapstest kunt verrichten 15 dagen na de punctie of de ovulatie. De toegediende hCG (tot de 8^e dag na punctie/ovulatie) beïnvloedt de uitslag van de test niet. Uw arts kan Ovitrelle® (4 klikjes van de standaard doseerpen) voorschrijven.

Progesteron

Het toedienen van progesteron kan op verschillende manieren.

1. Via een injectie in de spier. Deze injecties zijn niet in Nederland verkrijgbaar.
2. Vaginaal. Wereldwijd wordt deze toediening het meest toegepast. In Nederland zijn daarvoor 3 middelen beschikbaar. Hieronder leest u de verschillen.
3. In tabletvorm. Recent hebben verschillende wetenschappelijke onderzoeken aangetoond dat progesteron, toegediend in tabletten, dezelfde zwangerschapskansen biedt als de 2 bovengenoemde methoden.
4. Via een onderhuidse injectie. Deze injecties zijn sinds november 2021 in Nederland beschikbaar

Crinone® gel

Dit is een gel van 90 mg progesteron waarvan u er **1 x daags 1** vaginaal moet toedienen (elke 24 uur). De belangrijkste bijwerkingen zijn hoofdpijn, slaperigheid, vaginale irritatie en afscheiding.

Lutinus®

Dit zijn tabletten van 100 mg waarvan u er **3 x daags 1** vaginaal moet toedienen (elke 8 uur). De belangrijkste bijwerkingen zijn hoofdpijn en slaperigheid.

Utrogestan®.

Dit zijn capsules van 300 mg waarvan u er **2 x daags 1** vaginaal moet toedienen (elke 12 uur). De belangrijkste bijwerkingen zijn vaginale afscheiding, hoofdpijn en slaperigheid.

Duphaston®

Dit zijn tabletten van 10 mg die u **3 x daags 1** moet slikken.

De belangrijkste bijwerkingen zijn hoofdpijn en misselijkheid.

Prolutex®

Dit zijn injecties van 25 mg die u **1 x daags** onder de huid toedient. De belangrijkste bijwerkingen zijn irritatie (pijn, jeuk of zwelling) op de injectieplaats. Daarnaast hoofdpijn en misselijkheid.

Overige

Decapeptyl®

Dit is een voorgevuld injectiespuitje met 1 ml vloeistof voor subcutaan gebruik. Toediening 1-malig op dag 6 na punctie. Bijwerkingen wegens 1-malig gebruik niet te verwachten. Decapeptyl® wordt alleen gebruikt in combinatie met bovenstaande middelen.

Wij vragen u met uw behandelaar te bespreken welk middel uw voorkeur heeft. Indien u geen voorkeur heeft, schrijven wij het dan geldende voorkeursschema voor. Dit voorkeursschema wordt regelmatig herzien en soms veranderd. Dat kan betekenen dat u in opeenvolgende behandelingscycli een verschillend schema kan krijgen.

Starten met progesteron

Wanneer u een IUI- of cryobehandeling volgt en samen met uw behandelaar heeft besloten tot het gebruik van ondersteuning van de luteale fase, adviseren wij te starten op de dag na de ovulatie.

Wanneer u een IVF- of ICSI-behandeling volgt adviseren wij u te starten op de dag na de punctie.

Stoppen met progesteron

Wanneer u een IUI- of cryobehandeling volgt en samen met uw behandelaar heeft besloten tot het gebruik van ondersteuning van de luteale fase, adviseren wij te stoppen 15 dagen na de ovulatie. U kunt dan ook een zwangerschapstest doen. Het gebruik van progesteron beïnvloedt de uitslag van de test niet.

Wanneer u een IVF- of ICSI-behandeling volgt adviseren wij te stoppen op de 15^e dag na de punctie (u heeft dan in totaal 14 dagen gebruikt vanaf de dag na de punctie). Dit advies is gebaseerd op het feit dat onderzoek heeft laten zien dat er op dat moment meer dan voldoende progesteron wordt geproduceerd wanneer er een zwangerschap is ontstaan. Vergelijkend onderzoek toont geen verschil in kans op een zwangerschap of miskraam wanneer de progesteron wordt gestopt 14 dagen na de punctie of pas veel later. Later stoppen kan, dit gaat in overleg met uw behandelaar.

Kosten van progesteronmedicatie

Op dit moment is er voor bijna alle varianten van de ondersteunende medicatie een bijbetaling/eigen bijdrage. Deze kan per verzekeraar verschillen, afhankelijk van uw polis.

Duphaston® is de goedkoopste keuze, hiervoor is geen bijbetaling. Voor de vaginale middelen is

Utrogestan® is de goedkoopste keuze (gemiddeld 0.29 euro per dag bijbetaling).

Lutinus® is duurder (gemiddeld 0.99 euro per dag bijbetaling) en

Crinone® het duurst (gemiddeld 2.65 euro per dag bijbetaling).

Prolutex® het duurste middel, maar momenteel geen bijbetaling

De prijzen zijn indicatief en kunnen door overheid en/of zorgverzekeraars aangepast worden.

De keuze van de medicatie wordt bepaald door uw voorkeur in (vermeend) gebruiksgemak en de extra kosten die u daarvoor wilt maken. Er zijn geen duidelijke medische overwegingen (bijv. zwangerschapskans) om een voorkeur te hebben.

<http://zwangerwijzer.nl> (lifestyletips)

Deze informatie is bedoeld voor vrouwen die een behandeling ondergaan in het MC Kinderwens. Deze informatie is – samen met de informatie verteld door arts en/of verpleegkundige- bedoeld om u een zorgvuldige keus te kunnen laten maken. Wijzigingen voorbehouden.

Heeft u op- of aanmerkingen over deze informatie: laat het ons weten: info@mckinderwens.nl